

Темрява навколо нас

Еліот Шрефер

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Марина Марченко

© Видавництво «Лобстер». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Її голос дзвенить над пляжем рожевого піску: «Вставай, Амброузе. Доганяй мене».

Тепер Мінерва тоне. Її сильні руки марно колотять океан.

Я намагаюся кричати, але горло геть пересохло.

Мінерва ніколи не потребувала допомоги, ніколи в житті.

Не можу розплющити очей.

Я не там, де думав. Знову намагаюся гукнути, попри те, що в горлі пече: «Я йду! Я врятую тебе!»

Стукіт твердого полікарбонату по твердому полікарбонату, дзвін і перекочування. Дзижчання.

Коли розплющую очі, світ не стає інакшим.

Я сліпий.

Звук «дз-дз».

Я не сліпий — я був у повній темряві. Тепер є світло.

— Хтось є? — запитую я, блимаючи від фіолетового опіку.

Звучить голос. Я впізнаю його.

— Трапився нещасний випадок, Амброузе. Ти був у комі. Я повідомлю, коли тобі можна буде рухатися.

— Мамо? Ти де? — мій голос звучить, як схлип. Їй би не сподобалася його слабкість.

— Я не твоя матір, хоч і говорю її голосом, — каже вона. — Я використовую скін її голосу.

Скін голосу. Корабель. Точно. Я на «Місії».

— Ти — операційна система, — кажу я. Мої очі сіпаються в очницях. Білі полікарбонатні стіни, «04» надруковано великими рубаними цифрами поруч із дверним отвором. Піску немає. Тут не місце для піску. Я на завданні.

— Розкажи останні новини про сестру.

Мати — моя операційна система — не потребує часу на обмірковування. Вона починає говорити, перш ніж я закінчую.

— Ти на завданні з пошуку Мінерви або тіла Мінерви.

— Я це знаю, ОС, — випльовую, — я спитав про новини.

Підлога гуде. Перед очима знову постає картина: мої батьки, брати й сестри граються на нашому фірмовому, Касків, рожевому піску, Мінерва у білому спортивному купальнику хлюпається у хвилях паруючої морської води, мати кричить: «Швидше, Мінерво, ти можеш плисти швидше!» — мої гарячі бронзові пальці шукають поміж пекучих штучних піщинок морську мушлю. Космодром моєї сім'ї далеко в блакиті, обертаються параболічні антени. Рояться рекреаційні супутники.

— Ти зволікаєш, бо не маєш інформації, чи тому що Мінерва мертва? — запитую я. Хочу додати ще щось, але горло надто болить.

— Я поінформую тебе, щойно будеш готовий.

Примудряюся струснути головою, хребці аж скрегочуть.

— Це не так працює. Ти поінформуєш мене зараз.

— Запуск був із ускладненнями, але зрештою успішний, — каже ОС. — Ти на борту «Спільної Місії», Земля зі своїм Місяцем далеко позаду. Ми на шляху до аварійного маяка Титану. Його сигнал не змінився.

Звісно, моя сестра жива. Померти було б провалом, а Мінерва Каск не провалює місій. Я пробую ковтнути, але не маю слини.

— Води, — каркаю я.

— Коло ліжка, — відказує ОС.

Мої зіниці розширюються, а тоді фокусуються на руці. Це моя рука, та я дивлюся на неї, мов на чужу, коли вона наштовхується на полікарбонатну тацю поруч. «Мені подобається моя рука, — вирішує мерехтливий мозок. — Це гарна рука». Чашка з водою тут, задалеко, аж раптом заблизько. Я не втрапляю до рота, вода летиться по щоці. М'язи руки сильно скорочуються, і чашка падає й котиться. Крізь туман болю я примудряюся промовити слово. Це слово: «Ай!»

Із сусідньої кімнати долинає тонке дзижчання, і вздовж стіни суне робот. Він скидається на половинку білого баскетбольного м'яча. Робот видає делікатне попереджувальне «дз» і випускає з отвору складані обценьки, стискає чашку й ставить її рівно. З іншого отвору з'являється носик і доливає води.

— Гідратація на той момент, коли ти зможеш її контролювати, — каже мати. Ні, моя мати залишилася на Землі. Я більше не зроблю цієї помилки. — Можливо, ти захочеш розім'ятися, перш ніж знову спробуєш попити.

Я витягну другу руку, в яку, виявляється, встромлена крапельниця. М'язи стискає спазм, і рука падає на ліжко. На каталку. М'язи болять іще сильніше, і я хапаю повітря. Не можу змусити себе вдруге спробувати напиться.

У світі якась легкість, наче я знову з друзями-курсантами того дня, коли ми взяли до лісу пляшку пепсірому й ковтали його, підбурюючи, піддрочуючи один одного, сп'янілі ще перш ніж зрозуміли, що п'яніємо. Того дня я поцілував чотирьох із них, а насамкінець утік побігати. Але я не можу бути п'яним після коми. Ти лише почувашся п'яним.

— Мій тиск... — хриплю, кривлячись.

— Так, твій кров'яний тиск досі низький. Не вставай, доки я не дам тобі дозволу, Амброузе Каск.

— Кома неможлива, — кажу я й сам дивуюся власній тупості. Не через самі слова, а через намагання говорити, наче добровільно натираю собі горло піском.

— Я не можу дозволити тобі довго відпочивати, — каже мама-не-мама. — Внаслідок такого поспішного вильоту запобіжники, які мали захистити тебе, виявилися неефективними. Ти зомлів іще до того, як шатл вийшов із атмосфери Землі. Будь ласка, просто прийми цей факт. Ми відстаємо від графіка.

Поспішний виліт? Я намагаюся запитати ОС, що це означає, але тільки каркаю. Намагаюся сказати, що Амброуз Каск не зомліває, але тільки каркаю.

Я не вповні відповідаю високим стандартам старшої сестри.

— Твоя промова недостатньо виразна, щоб я могла зробити висновок про твої наміри, — веде далі ОС, — тому продовжу попередній напрям розмови.

Поки ОС говорить, я розминаю кисті рук. Сухожилки починають оживати від кінчиків пальців і далі. Я стискаю ступні, сідниці. Від напруження перехоплює дух, та якщо робитиму це й далі, то, ймовірно, стану на ноги.

— У нас почався витік повітря, а ми зрівняємося з астероїдом з ядром із замороженої води, через 1 кома 7 днів. Цю воду можна електролізувати й поповнити наші запаси кисню, тому я регулюю швидкість і напрямок, щоб ми його впіймали. Якщо проґавимо цю нагоду, підтримувати життя на «Спільній Місії», ймовірно, стане неможливо.

Я гойдаюся з боку в бік, і хоча живіт не судомить, та здається, ніби я заковтнув чергову пляшку пепсірому. Скоро мене знудить, жодних сумнівів. Стискаю зуби і піднімаю праву руку. М'язи не піддаються, пальці перетворюються на кігті. Але, зосередившись та дихаючи крізь біль (гаразд, виття — краще слово для цього), мені вдається підняти полікарбонатну чашку біля ліжка. Підношу її до рота. Більшість рідини стікає по підборіддю, зволожуючи мені груди, але трохи просочується всередину.

Робот гуде й знову наповнює чашку. Цього разу я п'ю лівою рукою, бо праву судома знову перетворила на лапу. Ще більше води потрапляє всередину. Починаю звикати до тіла.

Хочу спитати, як довго я був непритомний. Але ОС права — підтримка життя є нашим першим пріоритетом.

— Отже, ми підхопимо цей астероїд або я помру, — вимовляю я.

Із піщаних глибин пам'яті спливає картина: велика зала в Академії Касків, прикрашена по стінах табличками й медалями, ряд курсантів-космонавтів у накрохмалених бавовняних костюмах, які шурхотять, як папір. Звучать оголошення: хто пройшов до наступного раунду відбору, хто на крок ближче до жаданого місця в місії. Ім'я та зображення Мінерви, що транслювалися там три роки тому: вона білозуба і впевнена, це її грандіозний виліт на дослідження Титану. Єдина людина, яка справді мене любила, увінчана лаврами, — її вітали мільйони, — вже не моя. Мою світлину проєктували там три роки по тому — білозубий та майже такий же впевнений, коли мене обрали рятувати її.

— Пам'ятаю тренування, — каркаю я, — пам'ятаю, як мене відібрали. Пам'ятаю свій останній день на пляжі, а потім я пішов нагору на повне медичне сканування тіла. Але не пам'ятаю старту. Нічого не пригадую.

— Не дивно, — каже ОС. — Ти був приголомшений у шатлі. Органічні процесори такі тендітні.

— Це був не перший удар по цій голові, — кажу я, стукаючи себе по черепу, щоб перевірити. Тренери саджали нас на довгоруки каруселі й крутили, досліджуючи, яке перевантаження ми здатні витримати. Я завжди відмінно складав це випробування. Як довго я був у відключці?

— Два тижні, — каже ОС.

Лайно. Це неприємно. Відключка не входила в плани місії.

Я сідаю й кручу ногами. Невдала ідея. Зойкнувши, падаю назад на каталку.

— Не рухайся, доки я не скажу, що ти готовий, Амброузе, — промовляє ОС материним голосом. Дзичкання й скиглення супроводжує просування робота вздовж стін. Щойно він опиняється

поруч зі мною, з'являються його общеньки, між якими делікатно затиснута гранула, з якої випирає щось м'яке. Усередині схожої на сосиску оболонки якась густа коричнева рідина, в якій піднімаються бульбашки. Запах... пікантний.

— ОС, невже це робот какнув?

— Можна й так сказати, — відповідає ОС. — Треба негайно відновити мікрофлору твого кишківника, щоб запобігти запальному автоімунному процесу. Ці організми відібрали для заселення твого шлунково-кишкового тракту здоровими бактеріями.

— Споживання лайна не входило в план місії, — кажу я.

Пам'ятаю інструктажі про порятунок Мінерви, плани моєї мандрівки на «Місії». Не пам'ятаю тільки старту місії.

— Як і твоя кома.

Гм. Отакої.

Робот знову наливає в чашку води.

— До дна, — говорить материн голос.

— Хороша розмовна мова, — кажу я, — гадаю, цей вислів був запрограмований.

Я розглядаю гранулу. Принаймні можна подякувати центру управління польотами за те, що запакували цю гидоту, перш ніж змушувати мене їсти її.

— До речі, мама нізащо б не сказала «до дна». Мої сурогатні сказали б, але мама надто вишукана для цього. Я впевнений, що вона ніколи й близько не підходила до підгузків. Я її навіть не бачив перші десять років життя. Фактично мене виростила Мінерва.

Запихаю гранулу собі до рота й проштовхую водою. Жажливий біль від ковтання вичавлює з мене ричання. З очей течуть сльози, та я удавано посміхаюся.

— Будь ласка, ма, можна ще?

— Це була достатня доза мікрофлори поки що, — каже ОС.

— Так, — кажу я, відригуючи найбридкіше з того, що колись зригувала людина. — Згоден.

Межі кімнати коливаються. Я заплющую очі, зосереджуюся на диханні, щоб не виблювати. «Це те саме, що покохатися з нудотою, — сказала мені Мінерва під час довгої прогулянки сімейним обійстям, дізнавшись, що мене прийняли до Академії Касків. — Вона єдина лишатиметься з тобою протягом усього навчання». З думкою про Мінерву я борюся з хвилями нудоти, поки напади не вщухають.

— Скільки треба часу, щоб дістатися до сестри?

— Приблизно сто дев'яносто один день.

Коли вени набухають від рідини, мій розум встановлює очевидні зв'язки, з якими не міг упоратися ще хвилину тому. Усмішка розриває обличчя, судомлячи м'язи. Мабуть, не схоже, але мене переповнює радість.

— ОС. Ми в космосі!

За мілісекунду, що проминає до її відповіді, ОС, ймовірно, переоцінює рішення ЦУП призначити мене.

— Так, космічний мандрівнику Каску. Ми в космосі.

Я висмикую крапельницю, розвертаю ноги і встаю. Робот стривожено гуде, спостерігаючи, як я підводжуся. Кров забризкує блискучу білу підлогу. Моя кров.

Мої ноги — гігантські пухирі, надуті рідиною й жиром, фіолетово-червоні там, де кров натягує шкіру. Блискавка затягує мій зір білим.

—* Залишилося завдань: 342 *-—

Розлита вода з чашки намистинками зібралася на восковій поверхні мого комбінезона.

У мене найгірше похмілля в історії. Значно гірше навіть, ніж після того, як я виламувався з напівголими курсантами в тій лісовій пригоді з пепсіромом.

У голові тріщить, коли вона з чвананням відривається від підлоги, вкритої блювотою. Це майже таке ж неймовірне відчуття, як і пронизливий головний біль.

— Ти на борту «Спільної Місії», — каже ОС.

— Я пам'ятаю, — кажу, кривлячись, — я просто відключився. Нехай робот принесе мені вологу ганчірку.

Важко підводжусь і намагаюся стояти прямо, розкинувши руки, мов той серфер.

— Мокра ганчірка в дорозі, — повідомляє ОС.

Я нахиляюся й елегантно блюю.

— З огляду на те, що ти досі продукуєш, щастя, що ми не у відсіку з невагомістю, — зауважує ОС.

— Згоден, — відказую я, витираючи рота, — щоб відмити від блювоти відсік з невагомістю роботу знадобилося б чимало часу. Відчини двері, ОС.

— Ти впевнений, що готовий рухатися?

— Так. Не піддавай сумніву мої рішення, ОС. І дай мені новини про сигнал з Титану, ASAP.

Двері з медичного відсіку плавно відсуваються, відкриваючи вид на короткий білий коридор. Я босоніж, і хоча з кожним кроком таке відчуття, ніби простромлюєш пухир, біль терпимий. Гарна робота, Амброузе. Ти ходиш!

— Будь готовий сісти, коли відчуєш потребу. Людські голови важкі, високо над підлогою й легко пошкоджуються при падінні.

— Це явна помилка проектування, — кажу я, ковтаючи останню хвилю блювоти. — Значно краще бути без тіла й голови, як ти.

— Я схильна погодитися.

— Так, твоя думка очевидна.

Наближаюся до наступних дверей.

— Відчини ці також, ОС, — кажу я.

Двері починають відсуватися, та заклинюють, залишивши саме стільки місця, щоб я міг протиснутися.

— Треба буде полагодити ці двері, — кажу, — я так розумію, що ти раніше їх не полагодила, бо механізм недосяжний для робота?

— Саме так. Хоч робот і кваліфікований для планового технічного обслуговування, та накопичуються завдання, які він не може виконати. Я маю для тебе реєстр експлуатаційних робіт. Перше: в кімнаті 00 перевірити шинопровід електричного устаткування. Друге: в кімнаті 00 діагностувати нестабільні показники азоту. Третє: в кімнаті 01...

Тепер ОС справді звучить як моя мати.

— Не зараз, — я зупиняю її, торкаючись пальцем скроні. І це не найболючіше місце — перший приз офіційно відходить основі черепа. — Згодом я огляну двері, а поки що відчини їх усі. Не хочу ненароком десь застрягнути.

— Виконано, — доповідає ОС. — Мабуть, усе одно треба записати двері на Кодіака.

Кодіака? Пам'ять повертається до мене повільно; гадаю, цього я ще не згадав.

— Пріоритети зараз — новини з Титану й поповнення запасів кисню з астероїда.

Я завертаю за ріг, і широкий ілюмінатор кімнати 06 відкривається переді мною.

Осідаю на коліна, прикривши рот руками.

Зірки!

Усі ці ядерні вибухи, що надсилають свої світлові хвилі... Вельми малій частині з них судилося розсіятися на моїй сітківці. Я дивлюся в порожнини між ними, у ніщо, абсолютніше за будь-який вакуум на Землі. У космосі, без жодної атмосфери, яка б затьмарювала мій погляд, навіть ця порожнеча трансформується у віддаленіші уколи світла.

Ніде не буває справді порожньо. Ця думка змушує мене почуватися розкішно самотнім. Космос такий глибоко меланхолійний, що, на диво, зовсім не сумний, — як нота, така низька, що перестає звучати. Навіть мій смуток через власну незначущість здається незначущим.

Я провів тисячі тренувальних годин у копії 06. Там, на Землі, я йшов до макета «Місії» через кілометровий ангар, уздовж якого стояли військові гелікоптери та вимкнені бойові роботи, товклися стажери й механіки, а діти-біженці спостерігали з таборів по той бік парканів під напругою. Іноді, коли теплові циклони та піщані бурі глобального літа ставали особливо сильними, широкі двері ангара зачинялися. Однак, коли вони були відчинені, з іншого боку виднівся горизонт: блискучі жовтий, блакитний та штучний рожевий кольори пляжу Марі.

Сині та жовті смуги, з якими я тренувався, перетворилися на насичено-чорні, опалові бризки обертаються за вікном, коли корабель повертається. «Місія» обертається, щоб створювати імітацію гравітації, змушуючи зірки омивати небо.

— Тобі може бути цікаво подивитися, де я ставлю перехрестя,
— каже материн голос.

Я відчуваюся з нею тут, як дурень.

— Ми точно змінимо тобі голосовий скін.

— Я використовую вокальні інтонації голови компанії Каск, але не маю жодних штучних зв'язків, що походять від її неврології, попри роль, яку її корпорація відіграла в моєму дизайні.

— Я знаю, ОС.

Точка, на яку ОС наводила приціл, уже зникла з поля зору внаслідок обертання корабля, тому я лягаю чекати, вдячний за те, що підлога підпирає мій хребет. Я міг би тут полежати якийсь час.

— ОС, чому я власне знепритомнів? Об що вдарився головою? Зазвичай я такого не роблю.

— Ось воно, з'являється, — відгукується ОС, — дивись!

Роздратування випаровується, бо те, що я бачу, справді дивовижне. Земля. Маленька, але достатньо велика, щоб видаватися блакитною, а не білою, як зірки. Я притискаю обличчя до вікна. На видимій половині сфери клубочаться хмари, а під ними — натяки на коричневу землю. Я можу розрізнити теплові циклони, схожі на ті, які спустошили Австралію та Антарктиду за кілька місяців до нашого відправлення і змусили нас перенести запуск на майданчик у Марі.

Найдивовижніше? Місяць. Усі рази, коли уявляв собі цей момент, я забував додати в картину також Місяць, що обертається довкола Землі. І ось він: одна половинка осяйно-біла, друга — чорна. У Землі є домашня тваринка на невидимому повідці. Це так мило, але вголос я ніколи б цього не вимовив.

Це спрямовує мої думки до Титану, його обертання довкола Сатурна разом із кількома десятками братів і сестер. Там зараз Мінерва, жива або мертва.

— Я рада, що ти прокинувся вчасно для спостереження за кольорами Землі, — каже ОС. — Ще кілька тижнів польоту, і людське око не вирізнить її поміж інших планет і зірок.

Це запрограмована манірність. Терпіти не можу, коли комп'ютерна програма говорить, що вона «рада». Тут, у космічній ізоляції, це особливо нервує. Ця ОС, у якої немає лімбічної системи, а отже, немає й емоцій, і яка тримає в руках моє життя, може брехати.

— Я міг би дивитися на це вічність, — кажу, перекочуючи своє тіло по білій підлозі, щоб постукати пальцем по окремих зірках, наче це може їх збільшити. Сподіваюсь, ОС не помітила мого напруження. Моя кома, несподівані поламки корабля — щось не в'яжеться.

— Не можу обіцяти тобі вічність. Але зможеш мати понад пів року для споглядання, — каже ОС.

— Це неточне число, — кажу, — я розчарований. Ти якого типу операційна система?

— Я використала таку точність, яку людина, ймовірно, обрала б у цій ситуації. Точніший розрахунковий період часу — нуль крапка п'ять два три два...

— Дякую, ОС, — перериваю я. — Так краще, — стукаю кісточками пальців по полікарбонатній стіні корабля. — Це все, що відділяє нас від анігіляції, від смерті в цій порожнечі.

— Будь ласка, уникай нігілістичних тенденцій у своєму профілі особистості. І «ми» — недоречний займенник у цій ситуації. Я б чудово пережила розрив корпусу.

— ОС. Це було неввічливо, — кажу я. Особливо голосом матері, додаю мовчки.

Безсердечність — її козир, хоч вона б назвала це силою. Мене виховували сурогатні матері родини Касків, поки моя мати керувала бізнесом. Вона навіть не виношувала мене. А втім, заплатила цілий статок, щоб отримати реконструйовану сперму Александра Македонського як мою батьківську ДНК. Може, це і є любов?

— Вибач. Поки ти спав, я розробляла Універсальну мембранну теорію життя, так я це назвала, — каже ОС. — Можу за кілька секунд написати трактат про свою теорію, якщо захочеш його прочитати.

— Ні. Не кажи про це більше. Я не хочу думати про свої мембрани. Це пригнічує, — кажу їй.

— Вибач. Я постараюся в майбутньому не робити більше таких помилок.

Хотів би я зараз зазирнути ОС в очі. Але звісно, не можу. ОС не має очей. Або в ОС очі скрізь — залежить від того, як про це думати.

— Дякую, ОС. Я знаю, це важко — уявити похмурі людські серця. Упевнений, що твоя Універсальна мембранна теорія чудова. І все ж хочу, щоб ти тримала її при собі.

Цокання, свист. Робот носиться по стінах кімнати 05. Але ж ОС не може почуватися ображеною — чи може?

— І ще, — веду я далі, — якщо моя шкіра лусне і я вихлюпнусь назовні, буде вельми багато червоного по всій твоїй білій підлозі. Багато роботи для рóбота. Постараймося, щоб цього не трапилося.

— Прибирання було б велике, але мене більше засмутила б твоя смерть, — каже материн голос.

—* Залишилося завдань: 342 *-—

Я починаю із завдань у кімнаті 06, бо так можу дивитися космічну виставу. Дисплей показує поточний час у Східній Африці — 10:46. Суботній ранок. Звісно. Чому ні?

Моє післякомове похмілля починає розсмоктуватися. І хоч ноги досі мерехтливо-фіолетові на тлі білої підлоги, набряк спав. Час братися до справ.

За сотні мільйонів кілометрів звідси темний супутник із тим, що залишилося від Мінерви, надсилає сигнал лиха по радіо, розриваючи хаотичну статистику Всесвіту впорядкованим ритмом.

Моя сестра.

Ну. Мабуть, моя сестра.

— Сигнал незмінний, — каже ОС, — простий SOS Морзе, який на базі Титану вручну активується важелем, повторюється кожні 5 секунд.

Я підводжуся, суглоби скриплять. Префронтальна кора вже відфільтровує з мого слуху гул корабля. Звук є, але для мене він перестає існувати. Це здається якимсь попередженням. Потираю скроні. Можливо, я досі трохи дезорієнтований.

— Оскільки зараз нічого не можна зробити для Мінерви, гадаю, мені час обійти решту корабля, — кажу я. — Так я не впадатииму у

відчай.

• • •

Далі — у повній книжці «Темрява навколо нас».
nashaknyga.com.ua